

Digitaliseret af / Digitised by

DET KONGELIGE BIBLIOTEK
THE ROYAL LIBRARY

København / Copenhagen

Titel: Kristeligt Folkepartis Familieprogram : Program nr. 2 : Vedtaget af HB oktober 1981

Ophav:

Ressourcetype:

Ressourcetype:

Oprindelsesdato: 1981

Emne:Partiprogram, partiprogrammer, program

Opstilling: DA-småtryk. Politik 4

Relateret:

Relateret:

Copyright: Billedet er muligvis beskyttet af loven om ophavsret

Kristeligt Folkepartis

Vedtaget af HB oktober 1981

ESTABL. 1986
3 JUN 1986

Program nr. 2

Familieprogram

Den naturlige enhed af kvinde, mand og deres børn står centralt både i samfundets og den enkeltes liv. Sådan har det været i alle kulturer gennem alle tider.

Det er af afgørende betydning for et barns udvikling, at det vokser op i et trygt familiefællesskab og her modtager de følelser, indtryk, normer og værdier, som præger det for livet. Lige så væsentlig er familieordningen for den enkelte kvinde og mand. Mange følelsesmæssige og praktiske momenter er knyttet til forholdet til det andet køn og til de eventuelle børn.

I samfundet er familieordningen grundlæggende. Familien er den mindste celle i samfundslegemet og afgørende for stabiliteten i et land. Samfundet har ikke skabt familien, men familien har skabt samfundet. »Familien er samfundets naturlige og fundamentale enhedsgruppe og har krav på samfundets og statens beskyttelse« (FN's menneskerettighedserklæring art. 16, stk. 3).

Formålet med familiepolitikken er at skabe gode rammer for trygge og harmoniske hjem, som giver børn og unge gode opvækstvilkår.

Ægteskabets indstiftelse

Ægteskabet har altid været en

hjørnesteen i samfundets opbygning. Ægteskabet hviler på det af Gud skabte forhold mellem kvinde og mand. Der er tale om en skabelsesordning, som gælder for alle mennesker uanset religiøs overbevisning. To ting konstituerer ægteskabet: Parternes indbyrdes jaford og den offentlige stadfæstelse af dette.

Ægteskabet skal styrkes

Kristeligt Folkeparti anser ægteskabet for den rette og bedste samlivsform mellem mand og kvinde. Lovgivningen bør udformes sådan, at ægteskabet tilgodeses frem for andre samlivsformer. Politiske, juridiske, sociale og økonomiske foranstaltninger må aldrig begunstige andre samlivsformer frem for det monogame, livsvarige ægteskab.

På en række områder yder ægteskabslovgivningen en bedre beskyttelse for ægtefæller end for dem, der blot lever i papirløst forhold.

Eks. 1. Ægtefæller har i forening værgemål og forældremyndighed over de fælles børn. Udenfor ægteskabet har moderen alene disse rettigheder, mens faderen ingen ret har i forhold til barnet.

Eks. 2. Med hensyn til den fælles bolig giver ægteskabslo-

ven en ægtefælle en række privilegier, som ikke tilkommer en samlever eller samlevereske. En ægtefælle kan ikke uden den anden ægtefælles samtykke afhænde en fast ejendom, som tjener til familiens bolig – heller ikke selv om ejendommen måtte være den pågældendes særlige.

Eks. 3. For ægtefæller er arveafgiften væsentligt lavere end for papirløse samlevende.

Sådanne love og regler ønsker Kristeligt Folkeparti at bevare.

Ægteskabet må ikke diskrimineres

Kristeligt Folkeparti ønsker en lovgivningsgang af alle de områder, der må antages at afholde et par fra at gifte sig, fordi det som følge af forskellige økonomiske regler vil medføre en »fordyrelse« af indgået ægteskab.

1. Det gælder hele skatteområdet, hvor der kan påvises mange »omkostninger« ved at indgå ægteskab.

2. Det gælder også hele det lovområde, der socialt lader betaling og ydelser være afhængige af civilstand, så papirløsheden favoriseres.

3. På pensionsområdet skal man fjerne alle regler, der økonomisk gør det betænkeligt at gifte sig.

4. På det uddannelsesmæssige område må studiestøtten ikke formindskes på grund af ægteskab.

Kristeligt Folkeparti vil have enhver »skat på ægteskabet« afskaffet.

Rådgivning

Der er rundt om i landet iværksat forsøg på at gennemføre en frivillig rådgivning af ægtefæller, som har fremsat begæring om separation/skilsmisse, eller som ikke kan klare opdragelsen af børnene. Denne rådgivning bør udbygges og drejes i retning af en positiv ægteskabsbevarende møglingshjælp, så der oprettes en mere permanent møglingstinstitution, der er obligatorisk ved separation/skilsmisse, men som også virker som et stående tilbud til alle ægtepar i krisesituationer. Præsten bør som hidtil være centralt placeret i møglingstjenesten. Rådgivningsinstitutionen bør sammensættes tværfagligt, så der tilbydes hjælp fra både præst, psykolog, læge, jurist og socialrådgiver. Staten bør udgive en op-

lysningspjece om ægteskabets juridiske sider og om retssikkerheden ved papirløse forhold.

Skilsmisse

I ægteskabslovgivningen er der et retsgrundlag for løsning af de eventuelle konflikter og problemer, som samlivsforholdet kan give anledning til. Den er udtryk for en social beskyttelse af den svage part. Separation og skilsmisse må kun bevilges, når mæglingsestræbelserne har vist sig forgæves, så ingen anden udvej har været mulig. Det skal især vanskeliggøres at opnå skilsmisse på den ene parts begæring alene, hvis der er børn i ægteskabet.

Ved en skilsmisse bør hensynet til børnene prioriteres over alt andet. Samkvemsretten bør udvides og administreres sådan, at man først og fremmest tilgodeser barnets tarv. Også bedsteforældrene bør kunne inddrages under samkvemsrettens udøvelse. Hvis den forældrepart, der har forældremyndigheden, gentagne gange tilsidesætter samkvemsretten, bør spørgsmålet om forældremyndighed kunne tages op til fornyet overvejelse.

Dødsfald

Ved forældrenes dødsfald skal der kunne dispenseres fra de normale aldersbetingelser o. lign., hvis bedsteforældre, slægtninge, faddere eller venner af familien ønsker at adoptere, og det skønnes bedst for barnet.

Retten til livet

Kristeligt Folkeparti fastholder, at mennesket er skabt i Guds billede. Fosteret er et selvstændigt menneskeliv. Abocetus provocatus (svangerskabsafbrudelse) er et kirurgisk indgreb med dødelig udgang for fosteret og derfor med store medicinske, etiske, religiøse og juridiske aspekter.

Kristeligt Folkeparti mener, at den almindelige retsbeskyttelse også må omfatte det ufødte barn. Fra barnet er undfanget og til menneskets dødsøjeblik er det principielt forkert at betegne mennesker som ønskede eller uønskede. Derfor må vi fastholde, at en fremkaldt abort kun kan forsvares etisk på bestemte, meget afgrænsede præmisser.

Abort af sociale grunde kan ikke accepteres. I medicinske eller strafferetslige tilfælde (fare for moderens liv/voldtag) bør abort kunne bevilges.

Kristeligt Folkeparti vil for-

sat arbejde ihærdigt for at få loven om fri abort ændret. Dårlige sociale og økonomiske forhold bør under ingen omstændigheder være begrundelse for abort. Ved indsats fra samfundets side bør der ydes forældrene rådgivning om mulighederne for at få hjælp til at gennemføre svangerskabet, klare sig efter fødslen etc. Samfundet skal stille økonomiske midler til rådighed i forbindelse med fødslen, f.eks. til bolig og udstyr og eventuelt til omskoling for moderen. Ofte er der også behov for direkte hjælp med husarbejdet, pasning af ældre børn etc.

Obligatorisk rådgivning

Så længe den nuværende abortlov er gældende, skal der for kvinder, der ønsker abort, indføres obligatorisk rådgivning ved to instanser (læge og socialrådgiver). Ingen kvinde må få foretaget abort, før hun har modtaget alle relevante oplysninger om indgrebet, art, og hvilke former for hjælp hun kan modtage for at gennemføre svangerskabet.

»Reagensglasbørn« og insemination

Da den moderne lægevidenskab har muliggjort befrugtning både uden for livmoderen og ved insemination, er lovgivning blevet nødvendig. Et befrugtet menneskeæg må ikke betragtes eller behandles som et objekt, men som et menneske i dets første livsstadium. Der må heller ikke foretages genetisk manipulation eller genetisk styring af arvennægene for på den måde at fremstille en bestemt mennesketype. Vi må afvise anvendelsen af ny teknologi på dette område, ikke alene når den er farlig, men også hvis konsekvenserne er uoverskuelige eller uforudsigelige.

Ved de forskellige former for kunstig befrugtning bør samfundet både gennem lovgivning og behandlingspraksis styrke ægteskabet. Derfor bør kunstig befrugtning kun finde sted mellem ægtefæller indbyrdes. Ingen må kunne foretage kunstig befrugtning uden offentlig autorisation.

Fødsel og adoption

Barnets første leveår har afgørende betydning for dets senere udvikling. Samfundet bør derfor tilstræbe at give forældrene økonomiske muligheder for at skabe så trygt og stabilt et miljø som muligt. Det sker

bedst i barnets hjem. Kristeligt Folkeparti ønsker de gældende regler forbedret ved at indføre følgende ordninger:

a) En graviditetsorlov på 8 uger for alle kvinder, der ønsker det. Fravær i graviditetsperioden skal ikke forkorte den egentlige barselsorlov.

b) Ydelse af børnetilskud for et halvt år af graviditetsperioden.

c) Frit valg mellem at føde hjemme eller på sygehus.

d) En barselsorlov for moderen efter fødslen, på 14 uger gældende for alle erhvervsarbejdende (lønmodtagere, selvstændige og medhjælpende), hjemmearbejdende og uddannelsessøgende kvinder.

e) En pasningsstøtte for forældre med spædbørn, både for arbejdende, selvstændige og hjemmearbejdende forældre. Inden for en fastsat beløbsramme, f.eks. mindstelønnen for en person i 2 mdr., skal forældrene kunne få betalt vikar (heltids eller deltids) på deres arbejdspladser (også i egen virksomhed) og betalt hjælp til arbejdet i hjemmet og pasning af ældre søskende. Ordningen skal kun kunne gælde til barnets 1 år gammelt.

f) Pasningsstøtte (som under e) ved adoption af spædbørn. Ved adoption eller indledning af plejeforhold for ældre børn skal ordningen kunne anvendes i mindre omfang.

g) Adgang til fravær for en af forældrene, når lægen konstaterer sygdom hos mindre børn.

Kristeligt Folkeparti mener, at alle disse støtteordninger principielt ikke bør betales af erhvervslivet, men af det offentlige.

Før skolegangen

Forældre har både ret og pligt til selv at drage omsorg for deres børns pasning og opdragelse. Kun i de særlige tilfælde, hvor børn vanrægtes eller mishandles, må samfundet ved dom tage ansvaret fra forældrene.

Dansk lovgivning har i mange år inden for områderne skatter, sociale ydelser og arbejdsmarkedsforhold stillet forældre, som selv passer deres børn, ringere end de forældre, som benytter offentlig pasning. Kristeligt Folkeparti vil afskaffe denne uretfærdighed.

Forældre skal sikres reel valgmulighed mellem helt at passe børnene selv og at lade dagplejefamilier eller daginstitutioner passe dem hele dagen eller en del af den. Derfor skal samfundets sociale ydelser for børn omfordeles. Det almindelige børnetilskud skal sættes kraftigt op, mens forældrebetalingen for institutions-

og dagplejepladser sættes tilsvarende i vejret. Handicappede børn og forældre samt enlige forsørgere tilgodeses evt. med fripladser.

Dagplejen, som ligner barnets eget hjem, må ikke gøres mindre attraktiv end institutionerne. Halvdagspladser bør ikke være forholdsmæssigt dyrere end heldagspladser. Så vidt muligt skal forældrene kunne vælge, hvilken børnehave/ eller dagplejeplads barnet skal have. Principperne for oprettelse af friskoler bør bruges til en tilsvarende lov om frie børnehaver.

Handicappede skal kunne deltage i aktiviteter sammen med andre børn. Forældrene skal have indflydelse på, hvor langt integrationen skal gå.

Skoleårene

Det er en fundamental mennesskeret og pligt for forældrene selv at drage omsorg for deres børns opdragelse i overensstemmelse med deres egen religiøse, filosofiske og politiske overbevisning. Skolen har derfor sit mandat som medopdrager fra forældrene. Folkeskolen skal tilbyde sig som forældrenes medarbejder. Samarbejdet mellem hjem og skole skal udbygges. Også af den grund skal der stiles mod mindre skoler. Hindringer for bevarelse af små skoler skal fjernes. Eventuelle nye skoler bør højst være 3-sporede med 500-600 elever. Der bør være friere valg mellem skolerne i en kommune.

Der bør oprettes et nyt fag, familieundskab, med følgende indhold: etik, familiens placering i samfundet, familieøkonomi, personlig hygiejne, sundhedsfarlige stoffer, barnepleje, anatomi og seksualundervisning. Forældrene skal på forhånd gøres bekendt med planerne for seksualundervisningen og have mulighed for at fritage deres børn for denne.

Skolepengene bør følge barnet, så forældre og børn har fri mulighed for at vælge den skoleform, de ønsker. Derved gives der forældre et reelt frit skolevalg uanset deres økonomiske forhold. De offentlige tilskud skal også afpasses efter skolestørrelse, så forældrebetalingen ved mindre skoler ikke bliver urimelig stor.

Ungdomsårene

Alle unge skal have lige muligheder for at få den uddannelse, som lyst og evner tilsiger. Ligeberedighed mellem praktiske og boglige uddannelser er derfor en væsentlig opgave. Enhver uddannelse skal opbygges som trin, der både giver erhvervskompetence og

Åbner adgang til fortsatte studier, samt bidrager til den enkelte menneskelige udvikling. Der bør gennemføres bedre overgangsmuligheder mellem de forskellige uddannelser gennem samordning af uddannelsessystemet. Der bør gives øgede muligheder for licentiatstudier til dem, der er interesserede i egentligt videnskabeligt arbejde.

Unge under uddannelse bør økonomisk behandles uafhængigt af forældrenes og evt. ægtefælles økonomiske forhold. De gældende studiestøtteordninger skal ændres således: Uddannelsesstøtten gives i form af statslån, der er rente- og afdragsfri i studietiden. Efter studiets ophør forventes de lavt og afdrages med hensyntagen til indtægten. Støtten skal kunne dække de nødvendige levomkostninger med fradrag af evt. andre indtægter.

Personlig udvikling

Netop i børne- og ungdomsårene udvikles holdninger inden for livsområder som religion, menneskesyn, kønsliv, arbejdsliv, samfundssyn etc. Denne udvikling og dannelse af værdigrundlag og normer må først og fremmest ske i hjemmet. Samtidig møder enhver forskellige livssyn og påvirkninger i nabolag, skole, massemedier m.m. Netop derfor er det af afgørende betydning, at forældrene får tid og mulighed til samvær med deres børn for at kunne tale om de forskellige holdninger.

Børnernes og de unges personlighedsudvikling bliver desværre ofte i høj grad forstyrret af reklame og agitation for pornografi, alkohol og videokaasatter præget af spekulativ vold. En misforstået liberalisering har åbnet for visse forvæningsfolks kyniske udnyttelse af ungdommen. Denne udvikling skal vendes.

Pornografi er en stærk nedvurdering af mennesket og ofte en kønsdiskriminerende udnyttelse af kvinden. Den er et attentat mod den menneskelige kærlighed, ja mod selve livet.

Der bør på ny indføres forbud mod offentliggørelse og udbredelse af utugtige skrifter, billeder, film m.v., samt mod skrifter, billeder, film o. lign., der indeholder makabre volds- og drabsscener. Det drejer sig om at hindre en åndelig og kulturel forurening af samfundet.

Ved tvivl om afgrænsningen i forhold til åndsfrigheden ved kunstnerisk, videnskabelig og pædagogisk virksomhed, skal afgørelsen træffes af domstolene.

I Danmarks Radio og på bibliotekerne ønsker Kristeligt Folkeparti en skærpselse af kvalitetskravene.

Kampen mod narkotikamisbrug må intensiveres såvel ved forebyggende arbejde gennem oplysning og holdningspåvirkning, som ved en streng håndhævelse af forbudet mod omætning og brug af narkotika.

Ofrene for disse stoffer må mødes med en aktiv og menneskelig behandling og omsorg.

Kampen mod alkoholmisbrug bør ligeledes intensiveres både ved forebyggende arbejde og ved forbud mod alkoholreklamer. Skoler, ungdomsklubber, idrætsanlæg o.lign. skal holdes fri for alkohol.

Familien og fritidslivet

Vi er på vej ind i fritidssamfundet. Kristeligt Folkeparti foreslår derfor en aktiv fritidspolitik, der kan sikre alle aldersgrupper mulighed for en meningsfyldt fritid. Især børn og unge har behov for samvær med andre uden at skulle være henvist til kommercielle foretagender som biografer og diskoteker.

Det offentlige må først og fremmest stille rammerne til rådighed i form af lokaler, udstyr og fritidsanlæg. Men fritidens indhold skal skabes af mennesker selv og ikke af det offentlige.

Den frivillige og ulønnede lederindsats er så værdifuld, at den stadig bør være normal inden for idræts-, børne- og ungdomsarbejde, men det offentlige må yde så store tilskud (direkte eller gennem tidsmidlerne), at arbejdet løbende kan drives uden økonomiske vanskeligheder.

Kommunale fritidsaktiviteter bør kun sættes i gang, hvor der ikke er tilstrækkeligt mange tilbud fra andre sider.

Eventuelle skolepasningsordninger bør kun omfatte skoletiden, og de må under ingen omstændigheder hindre børnene i at tage imod tilbudene fra idrætsforeningerne og de idebetonede børne- og ungdomsorganisationer.

Tværtimod bør børnene ikke alene kende værdierne i hjem og skole, men også i de frivillige organisationer.

Især i nye boligkvarterer og for tilflyttere kan det være vanskeligt at få kendskab til de forenede fritidstilbud. Kommunerne bør sørge for en samlet præsentation (f.eks. ved fritidsvejviser, permanent udstilling, fritidsvejleder el. lign.) af de ikke-kommercielle fritidstilbud.

De kommunale fritidstilbud til voksne må være fleksible nok til at kunne inddrage både den yngre og den ældre generation, så familien kan opleve fritiden sammen. Børnehaver og skolelokaler bør kunne åbnes for familieaktiviteter, hvor bl.a. hjemmearbejdende forældre kan komme med deres børn og træffe andre voksne og deres børn.

Der bør så vidt muligt skabes rammer for konstruktiv anvendelse af den øgede fritid. Det kan f.eks. ske ved at give mulighed for aktiviteter, der fremmer sparsommelighed og modvirker køb-og-smid-væk-tendensen (reparation og genbrug) eller øger graden af selvforsyning (kolonihaver, synging etc.).

Familien og boligen

Kristeligt Folkeparti ønsker at føre en sådan boligpolitik, at alle kan få en god og sund bolig. Det er et meget vigtigt led i familiepolitikken at skabe hensigtsmæssige boliger, der kan danne ramme om et godt familieliv og give børn gode opvækstbetingelser.

Boligudgifterne må holdes på et rimeligt niveau, så de mindre bemidlede samfundsgrupper og de unge familier ikke af økonomiske grunde afskæres fra at få tilfredsstillende et rimeligt boligbehov. Især unge ægtepar bør kunne få en god og sund bolig, uden at begge ægtefæller nødvendigvis er fuldtidsbeskæftiget uden for hjemmet.

Kristeligt Folkeparti går ind for, at de enkelte borgere får mulighed for at vælge den boligform, som de selv ud fra personlige, familiære og miljømæssige forhold finder mest hensigtsmæssig.

Kommunerne må tilgodesee, at der i forbindelse med opførelse af almennyttige boliger indrettes et antal lejligheder, der er forbeholdt pensionister og handicappede, så disse får mulighed for at bo sammen med den øvrige befolkning. Der bør ydes særlig offentlig støtte til sådant udpræget socialt byggeri.

Love og administrativ praksis bør ikke kunne forhindre, at store gamle villaer o.lign. kan bebos af 2 familier, f.eks. voksne børn og deres forældre. Herved kunne generationernes samhørighed styrkes og evt. plejebehov lettere imødekommes. Børnepasningsproblemer vil kunne løses og behovet for vuggestuer og børnehaver tilsvarende reduceres.

Familien og skatten

Kristeligt Folkeparti ønsker

skatte- og socialsystemet indrettet, så det er økonomisk muligt for en af ægtefællerne at blive hjemme og tage sig af børnene.

Der skal indføres en ændret beskatning af ægtefæller. Et ægtepar bør ved skatteberegningen betragtes som en enhed af to personer. Først fastsættes deres samlede bruttoindtægt. Derfra trækkes de forskellige fradrag. Skatteberegningen foretages derefter således, at hver ægtefælle beskattes af halvdel af ægteparets samlede skattepligtige indtægt uanset indtægten oprindelse. Derved sker der en skattemæssig ligestilling af den udearbejdende og hjemmearbejdende ægtefælle.

Den manglende samordning af sociallove og skattelove fører ofte til oplagte urimeligheder, f.eks. at beskatning af merindkomst og tab af sociale goder tilsammen sælger hele indkomstforegølsen. I praksis medfører det ofte, at gifte stilles økonomisk ringere end ugifte. Denne diskriminering af ægteskabet skal fjernes fra den samlede skatte- og sociallovgivning.

Familien og arbejdslivet

Til trods for længere ferie og forkortet arbejdsuge har en erhvervsaktiv familie aldrig arbejdet så meget uden for hjemmet som i disse år. Det er til skade for børnene, at stadig flere mødre er blevet udearbejdende, uden at faderen er kommet tilsvarende hjem. Den opvoksende generation vil altid have behov for både mandlig og kvindelig indflydelse. Det er på høje tid, at mandens påvirkning af børnene, som siden industrialiseringens gennembrud er blevet stadig mere forømt, genindføres.

Kristeligt Folkeparti vil kæmpe for øgede muligheder for deltidsjobs – for begge ægtefæller. Især forældre med børn under skolealderen skal i størst muligt omfang have ret til deltidsarbejde og arbejde på fleksid. For at give reel valgmulighed mellem heltid og deltid er det vigtigt at sikre deltidsbeskæftigede samme rettigheder som andre, herunder tryghed i beskæftigelsen og A-kasseforsikring. Deltidsansatte skal have forholds- mæssig optjening af anciennitet og pension med muligheder for forfremmelse. Stat og kommune må forpligtes til at gå foran med hensyn til at skabe større muligheder for deltid. Deltidsordninger bør være så fleksible, som arbejdets art tillader det. Organi-

sationerne må ikke blande sig i, om den enkelte aftaler deltid med sin arbejdsgiver. En statsanerkendt A-kasse skal optage deltidsbeskæftigede for at bevare statsanerkendelsen.

Der bør ske en opvurdering af den hjemmearbejdende ægtefælles indsats. Mange undersøgelser viser, at den udvikling, vi har haft med begge forældre heltids på arbejdsmarkedet og børnene tilsvarende på heltidsinstitutioner, har medført, at børnene føler sig forømt med hensyn til kontakt og følelsesmæssig tryk. Men arbejdet i hjemmet er krævede — især mens børnene er små. Derfor må det offentlige vurdere opgaven i hjemmet som et vigtigt arbejde. Det gælder f.eks. med økonomisk tryk under sygdom, barselsorlov m.m. Det bør give kompetence, bl.a. til jobs inden for plejesektoren, at have været heltids hjemmearbejdende, mens børnene er små, hvis man senere vil søge ud på arbejdsmarkedet. Forældre, der har været borte fra arbejdsmarkedet af hensyn til børnene, bør have gode muligheder for genuddannelse.

Det bør være hver enkelt families frie valg om ægtefællernes skal have heltids- eller deltidsarbejde. På tilsvarende måde er det ægtefællernes eget valg, hvem der skal være mest udearbejdende og mest hjemmearbejdende.

Medlemskab af en bestemt fagforening eller faglig organisation må aldrig gøres til betingelse for at opnå beskæftigelse på eller ledelse af en dansk virksomhed. Tværtimod skal det være den enkelte arbejdstagers suveræne afgørelse, hvilken forening/organisation han ønsker at være organiseret i, eller om han ønsker at være uorganiseret.

De private erhvervsdrivende og deres familier skal sikres økonomisk i de tilfælde, hvor virksomheden går konkurs. Da må rådighedsbøjet til familien ikke blive mindre end det beløb, som tilsvarende arbejdsløse lønmodtagere kan få.

På arbejdsmarkedet bør kvinden beskyttes mod en eventuel opsigelse på grund af graviditet. Det kan ske ved, at gravide kvinder skal have lignende beskyttelse i ansættelsesforhold som tillidsmænd.

Der skal føres en arbejdsmarkedsmiljøpolitik, der så vidt muligt sikrer, at også ældre, svagelige, dårligt uddannede og handicappede inddrages i arbejdslivet. Offentlige institutioner bør i særlig grad forpligtes til at ansætte handicappede. Arbejdet må ikke medføre sådanne belastninger på den enkelte, at han eller hun ikke er i stand til at føre et

normalt privatliv og glæde sig over det.

For industrialiseringen havde de fleste deres arbejde nær ved hjemmet, og hele familien kendte normalt arbejdet. I de senere år er afstanden mellem hjem og arbejdsplads blevet stadig større, bl.a. på grund af teorien om stordriftens nødvendighed og en perspektivløs by- og egnsplanlægning. Denne udvikling bør vendes — for familielivets skyld. For fremtiden må man planlægge med mindre afstande mellem boliger og virksomheder.

Der bør gennemføres forsøg med decentralisering af nogle virksomheder for at undersøge, hvilke dele af arbejdsprocessen medarbejderne lige så godt kan udføre i eget hjem. Hvad der eventuelt tages i effektivitet i første omgang, vindes måske i næste omgang ved bedring i den psykiske sundhedstilstand. Det vil uden tvivl være en økonomisk fordel for samfundet at præmiere sådanne familietrivselsordninger. Mindre virksomheder er samtidig ikke så sårbare i krise- og konfliktssituationer.

De unge ledige skal hjælpes

Ungdomsarbejdsløsheden er ikke alene et menneskeligt problem for de unge selv, men også for deres familie.

På længere sigt kan vi kun effektivt afskaffe ungdomsarbejdsløsheden, ja arbejdsledigheden i det hele taget, gennem en konsekvent konkurrenceevneforbedring. På den måde kan der skabes flere arbejdspladser. Men det betyder ikke, at vi skal undlade at arbejde de værste virkninger af den øjeblikkelige ungdomsarbejdsløshed. Målsætningen må være, at dagpenge og socialhjælp ændres til aktiv støtte. Derfor følgende forslag:

1) Støtten til arbejdsgivere, som opretter ekstraordinære lære- og praktikpladser, bør midlertidigt forhøjes. Det er sundere for de unge at komme ud i arbejdslivet end at hæve understøttelse.

2) Garantilønnen er uden tvivl årsag til, at mange unge, efter det fyldte 18. år, har vanskeligt ved at fastholde eller skaffe sig et arbejde. Inspireret af erfaringer fra Holland bør vi indføre en gradueret af de unges løn i takt med, at de får den fornødne erhvervsfaring.

3) Mesterlæren skal bevares som en valgmulighed på lige fod med EFG. Men der bør ske en sådan samordning af undervisningen inden for mesterlæren og EFG, at kapaciteten kan øges til gavn for de

mange unge der i dag må afvises.

4) Der bør etableres en hjælpetjeneste, så arbejdsledige tilbydes job f.eks. inden for statslige eller kommunale institutioner. Hjælpetjenesten skal være en ydelse for de modtagne arbejdsledighedsdagpenge. De, der udfører hjælpetjenesten, skal til enhver tid være til rådighed for arbejdsmarkedet og løvrigt ikke være beskæftiget længere, end at de samtidig kan få tid til at søge ledige jobs.

Unge mulighed for at udanne sig til hjemmets arbejde skal øges. Derfor bør der indføres et fradrag i skat for private, som har en ung under huslig oplæring. Følgende betingelser skal være opfyldt:

1) Oplæring skal foregå efter en aftalt plan, der strækker sig over mindst 6 måneder.

2) Oplæringen ledes af en voksen, som højst har halvtidsbeskæftigelse uden for hjemmet.

3) Der skal i hjemmet være mindst 1 barn under 15 år, som ikke er i institution eller dagpleje hele dagen.

Lønnen oplyses på selvangivelsen, og ligningsmyndighederne skal tillade et fradrag i skatten på 60 % af den udbetalte løn.

Ældre og handicappede

De ældre er ligeværdige samfundsborgere med ret til selv at vælge deres livsform. Den indsigte og livsvisdom som ældre mennesker har erhvervet sig gennem et langt livs erfaringer, bør udnyttes. Lovgivningen bør tage hensyn til, at de ældre er lige så forskellige som andre årgange i samfundet. De ældre bør ikke isoleres, men have mulighed for at leve med i familie og samfund og selv bestemme over deres egen tilværelse.

Overgangen fra beskæftigelse til pension skal kunne ske glidende fra 60-årsalderen. Der bør være bedre adgang til delvis pension kombineret med deltidsarbejde. For ældre, som gerne vil yde en arbejdsindsats, men ikke længere trives på det almindelige arbejdsmarked, bør oprettes særlige værksteder f.eks. til restaureringsarbejder og genbrug, evt. med bevaring af elers uddøende håndværk.

Folkepensionen skal ikke beskattes. Indtægter ud over pensionen skal ikke medføre nedtrapning af pensionen, men beskattes normalt. Pensionister skal som hidtil have væsentlige nedslag i lejeværdien af egen bolig. Ejendoms-skatte og andre kommunale afgifter på eget hus bør kunne

indefrysnes som prioritet i ejendommen.

De ældre muligheder for forbliven i egen bolig under nødvendig pleje skal forbedres. De bestående hjemme-hjælpsordninger skal udbygges, der skal installeres nødkaldelanlæg og være mulighed for overflytning til beskyttet bolig, når behovet melder sig.

Der skal være aflastningsordninger for familier, der har et familiemedlem med plejebehov. Der skal ydes god økonomisk og praktisk støtte og/eller kortere plejeorlov til pårørende, der ønsker at passe et svageligt eller døende familiemedlem hjemme.

Kristeligt Folkeparti tager skarp afstand fra medlidenhedsdrab. De ældre skal have mulighed for at dø en naturlig død uden fremskyndelse. Men det er samtidig en menneskeret at få lov til at dø en naturlig død, når livet er udsuget. Det er manglende menneskespekt, hvis en naturligt døende bliver gjort til et videnskabeligt forsøgsobjekt.

De særlige værksteder samt hjemmehjælpsordninger

o.lign. skal også kunne benyttes af handicappede. Ved opførelse af såvel offentlige bygninger som forretninger, kontorer o.lign. bør der fra bygningsmyndighedernes side skulle stilles krav om, at gangbesværede og kørestolsbrugere kan komme til og fra uden andres hjælp. Det bør pålægges offentlige instanser i videst muligt omfang at gøre eksisterende offentlige bygninger tilgængelige for disse grupper af medborgere. Der bør også tages et reelt hensyn til de svage grupper, når der skal rationaliseres inden for offentlige transportgrupper, og når man overvejer at lukke offentlige servicefunktioner.

Plejehjem og beskyttede boliger bør placeres i almindelige boligmiljøer. En integreret institution bestående af kollektivboliger, beskyttede boliger, daghjem, natthjem, dagcenter, plejeboliger m.v. giver et mere sammensat beboerklimal, mangeartede tilbud og bedre mulighed for at videreføre en normal tilværelse.

Selvende institutioner med bestemt livssyn skal fortsat kunne oprettes, og den enkeltes ønske om ophold på et bestemt hjem på grund af dets beliggenhed eller særpræg bør så vidt muligt imødekommes.

Ældre bør have reel indflydelse på planlægningen vedrørende deres forhold. Beboerne på pleje- og alderdomshjem skal sikres medbestemmelse om forholdene på hjemmene, f.eks. vedrørende morgen-sang, gudstjenester og tilrettelæggelse af arrangementer.

For oplysninger om ophavsret og brugerrettigheder, se venligst www.kb.dk

For information on copyright and user rights, please consult www.kb.dk